



Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2013. gada 10. oktobrī*

Publiskā iepirkuma līgumi — Direktīva 2004/18/EK — Ekonomiskais un finanšu stāvoklis — Tehniskās un/vai profesionālās iespējas — 47. panta 2. punkts un 48. panta 3. punkts — Komersanta tiesības izmantot citu juridisko personu iespējas — 52. pants — Sertifikācijas sistēma — Būvdarbu publiskā iepirkuma līgumi — Valsts tiesību akts, kurā ir noteikts pienākums, lai īpašumā būtu būvdarbu, kas ir līguma priekšmets, kategorijai un vērtībai atbilstošs kvalifikācijas sertifikāts — Aizliegums attiecībā uz vienas un tās pašas kategorijas būvdarbiem izmantot vairāku juridisko personu sertifikātus

Lieta C-94/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 15. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 20. februārī, tiesvedībā

Swm Costruzioni 2 SpA,

Mannocchi Luigino DI

pret

Provincia di Fermo,

piedaloties

Torelli Dottori SpA.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*], D. Švābi [*D. Šváby*] (referents) un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerālvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Swm Costruzioni 2 SpA* un *Mannocchi Luigino DI* vārdā – *C. Famiglioni, avvocato*,

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *P. Gentili, avvocato dello Stato*,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

— Eiropas Komisijas vārdā – C. Zadra un A. Tokár, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2013. gada 28. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu [būvdarbu, piegādes un pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu] slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp., un labojums – OV L 351, 44. lpp.), 47. panta 2. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Swm Costruzioni 2 SpA* (turpmāk tekstā – “*Swm*”) un *Mannocchi Luigino DI*, uzņēmumiem, kuri ir savā starpā izveidojuši pagaidu uzņēmumu grupu (*Raggruppamento Temporaneo di Imprese*, turpmāk tekstā – “*RTI*”), no vienas puses, un *Provincia di Fermo* [Fermo provinces pašvaldību], no otras puses, par šīs iestādes lēmumu liegt *RTI* dalību būvdarbu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Atbilstoši Direktīvas 2004/18 preambulas 32. apsvērumam:

“Lai veicinātu mazo un vidējo uzņēmumu iesaistīšanos valsts pasūtījumu [publisko iepirkumu] tirgū, ieteicams ietvert noteikumus par apakšuzņēmuma līgumiem.”

- 4 Šīs direktīvas preambulas 45. apsvēruma ir izteikts šādi:

“Ar šo direktīvu dalībvalstīm ļauj sagatavot oficiālus sarakstus, kuros reģistrē būvuzņēmējus, piegādātājus vai pakalpojumu sniedzējus, vai valsts vai privātu struktūru veiktas sertifikācijas sistēmu un paredz šādas reģistrēšanas vai sertificēšanas nozīmi līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā, kas notiek citā dalībvalstī. Attiecībā uz oficiāliem apstiprinātu komersantu sarakstiem ir svarīgi ievērot Tiesas praksi gadījumos, ja grupā ietilpstošs komersants, piesakoties reģistrēšanai šādā sarakstā, pretendē uz pārējo grupas sabiedrību ekonomiskajām, finansiālajām vai tehniskajām iespējām. Šādā gadījumā komersantam jāpierāda, ka minētie resursi viņam būs faktiski pieejami visā reģistrācijas derīguma laikā. Tādēļ šādas reģistrācijas vajadzībām dalībvalstis var noteikt izvirzāmo prasību līmeni un konkrēti – piemēram, ja komersants pretendē uz citas grupas sabiedrības finansiālo stāvokli, – tās var prasīt, lai minētā sabiedrība uzņemas atbildību vai, vajadzības gadījumā, ir solidāra un atsevišķi atbildīga.”

- 5 Direktīvas 2004/18 1. panta 2. punkta b) apakšpunktā un 8. punkta pirmajā daļā ir ietvertas šādas definīcijas:

“2. [..]

- b) “būvdarbu [publiskā iepirkuma] līgumi” ir valsts [publiskā iepirkuma] līgumi, kuru mērķis ir vai nu tādu būvdarbu realizācija vai projektēšana un realizācija, kas saistīti ar kādu no darbībām I pielikuma izpratnē, vai arī būve vai tās realizācija ar jebkādiem līdzekļiem, kas atbilst

līgumslēdzējas iestādes norādītajām prasībām. “Būve” ir vispārīgās celtniecības vai inženiertehnisko būvdarbu kopējais iznākums, kas pats par sevi spēj pildīt kādu saimniecisku vai tehnisku funkciju.

[..]”

8. Ar terminu “būvuzņēmējs”, “piegādātājs” vai “pakalpojuma sniedzējs” apzīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu vai valsts iestādi, vai šādu personu un/vai struktūru grupu, kas tirgū piedāvā attiecīgi būvdarbu un/vai būves realizāciju, produkciju vai pakalpojumus.”

6 Atbilstoši šīs direktīvas 4. panta 2. punktam:

“Piedāvājumu iesniedzēji vai kandidāti var būt komersantu grupas. [..]”

7 Minētās direktīvas 25. panta pirmajā daļā ir noteikts:

“Līguma dokumentos līgumslēdzējas iestādes var prasīt vai dalībvalsts var prasīt, lai pretendenti piedāvājumā norāda to, par kādu daļu no līguma varētu tikt slēgti apakšuzņēmuma līgumi ar trešām personām, kā arī norādīt piedāvātos apakšuzņēmējus.”

8 Šīs pašas direktīvas 44. pantā ir paredzēts:

“1. Līguma slēgšanas tiesības piešķir [..] pēc tam, kad [..] neizslēgto komersantu atbilstību līgumslēdzējas iestādes ir pārbaudījušas atbilstoši 47. līdz 52. pantā minētajiem ekonomiskā un finanšu stāvokļa, profesionālās un tehniskās kompetences vai iespēju kritērijiem [..].

2. Līgumslēdzējas iestādes var prasīt kandidātu un pretendentu atbilstību minimālajiem iespēju līmeņiem atbilstīgi 47. un 48. pantam.

Konkrēta līguma saistībā prasītās 47. un 48. pantā minētās informācijas apjomam un minimālajiem iespēju līmeņiem jābūt attiecinātiem uz minētā līguma priekšmetu un samērojamiem ar to.

[..]”

9 Direktīvas 2004/18 47. pants ar nosaukumu “Ekonomiskais un finanšu stāvoklis” ir izteikts šādi:

“1. Komersanta ekonomisko un finanšu stāvokli parasti var pierādīt, sniedzot vienu vai vairākas šādas norādes:

[..]

c) izziņu par uzņēmuma kopējo apgrozījumu un, attiecīgā gadījumā, par apgrozījumu konkrētā līguma jomā ne vairāk kā trijos iepriekšējos finanšu gados, par kuriem dati ir pieejami atkarībā no tā, kad izveidots uzņēmums vai kad komersants sācis darbību, ciktāl informācija par šo apgrozījumu ir pieejama.

2. Komersants attiecīgā gadījumā un konkrēta līguma vajadzībām var izmantot citu juridisko personu kompetenci [iespējas] neatkarīgi no tā, kāds ir to starpā pastāvošo saistību tiesiskais raksturs. Šādā gadījumā komersantam jāpierāda līgumslēdzējai iestādei tas, ka viņa rīcībā būs vajadzīgie resursi, šai nolūkā, piemēram, uzrādot minēto juridisko personu apņemšanās rakstu.

3. Ar tādiem pašiem nosacījumiem komersantu grupa, kā minēts 4. pantā, var izmantot grupas dalībnieku vai citu juridisko personu kompetenci [iespējas].

[..]”

10 Šīs direktīvas 48. pantā ar nosaukumu “Tehniskās un/vai profesionālās iespējas” ir noteikts:

“1. Komersantu tehniskās un/vai profesionālās iespējas novērtē un pārbauda saskaņā ar 2. un 3. punktu.

2. Komersantu tehniskās iespējas var pierādīt ar vienu vai vairākiem no turpmāk minētajiem līdzekļiem saistībā ar būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu veidu, apjomu vai nozīmīgumu:

a) i) iepriekšējo piecu gadu laikā veikto būvdarbu uzskaitījums, kas papildināts ar apliecinājumiem par svarīgāko būvdarbu pietiekami kvalitatīvu realizāciju. Šajos apliecinājumos norāda būvdarbu vērtību, realizācijas laiku un vietu, kā arī nosaka to, vai būvdarbi ir veikti saskaņā ar nozares standartiem un vai tie ir pienācīgi pabeigti. Attiecīgā gadījumā kompetentā iestāde šos apliecinājumus iesniedz tieši līgumslēdzējai iestādei;

[..]

b) norāde par iesaistītajiem tehniķiem vai tehniskajām struktūrām, kas var nebūt tieši saistītas ar konkrētā komersanta uzņēmumu, jo īpaši minot atbildīgos par kvalitātes kontroli un – būvdarbu valsts [publiskā iepirkuma] līgumu gadījumā – tos, kurus būvuzņēmējs var piesaistīt būves realizācijai;

[..]

h) paziņojums par darbarīku, ražotņu vai tehnisko aprīkojumu, kas pakalpojumu sniedzējam vai būvuzņēmējam ir pieejams, lai izpildītu līgumu;

[..]

3. Komersants attiecīgā gadījumā un konkrēta līguma vajadzībām var izmantot citu juridisko personu kompetenci [iespējas] neatkarīgi no tā, kāds ir to starpā pastāvošo saistību tiesiskais raksturs. Šādā gadījumā komersantam jāpierāda līgumslēdzējai iestādei tas, ka viņa rīcībā būs līguma izpildei vajadzīgie resursi, piemēram, uzrādot minēto juridisko personu apņemšanās rakstu par vajadzīgo resursu nodošanu komersanta rīcībā.

4. Ar tādiem pašiem nosacījumiem komersantu grupa, kā minēts 4. pantā, var izmantot grupas dalībnieku vai citu juridisko personu iespējas.

[..]”

11 Direktīvas 2004/18 52. panta ar nosaukumu “Oficiālie apstiprināto komersantu saraksti un sertifikācija, ko veic publisko tiesību vai privāttiesību subjekti” 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis var ieviest vai nu oficiālus apstiprināto būvuzņēmēju, piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju sarakstus, vai sertificēšanu, kuru veic sertifikācijas struktūra, kas ir publisko tiesību vai privāttiesību subjekts.

Nosacījumus attiecībā uz reģistrēšanu šajos sarakstos un attiecībā uz sertifikātu izsniegšanu, ko veic sertifikācijas struktūras, dalībvalstis pielāgo noteikumiem, kuri paredzēti 45. panta 1. punktā, 45. panta 2. punkta a) līdz d) apakšpunktā un g) apakšpunktā, 46. pantā, 47. panta 1., 4. un 5. punktā, 48. panta 1., 2., 5. un 6. punktā, 49. pantā un, attiecīgā gadījumā, 50. pantā.

Dalībvalstis tos pielāgo arī 47. panta 2. punktam un 48. panta 3. punktam attiecībā uz tādiem pieteikumiem par reģistrēšanu sarakstā, ko iesniedz uzņēmēji, kuri ir uzņēmēju grupā un norāda resursus, ko tiem pieejamus dara citas minētās grupas sabiedrības. Minētajiem komersantiem šādā

gadījumā jāpierāda oficiālā saraksta reģistrētājai iestādei tas, ka šie resursi viņu rīcībā būs visā tā sertifikāta derīguma laikā, kas apliecina viņu reģistrēšanu oficiālajā sarakstā, un ka visā minētajā laikā grupas sabiedrības atbildis kvalitatīvās atlases prasībām, kuras paredzētas šā punkta otrajā daļā minētajos pantos un uz kurām komersanti atsaucas minētās reģistrēšanas nolūkā.”

Itālijas tiesības

- 12 Saskaņā ar Republikas prezidenta 2000. gada 25. janvāra Dekrētu Nr. 34 par tiesisko regulējumu, ar kuru tiek ieviesta kvalifikācijas sistēma personām, kas veic publiskos būvdarbus saskaņā ar 1994. gada 11. februāra Likuma Nr. 109 ar tā turpmākajiem grozījumiem (*decreto del Presidente della Repubblica n. 34 – Regolamento recante istituzione del sistema di qualificazione per gli esecutori di lavori pubblici, ai sensi dell'articolo 8 della legge 11 febbraio 1994, n. 109, e successive modificazioni*; 2000. gada 29. februāra *GURI* Nr. 49 parastais pielikums) 8. pantu, kas ir piemērojams pamatlietā, būvdarbu publiskā iepirkuma līgumus, kuru vērtība pārsniedz EUR 150 000 drīkst izpildīt tikai uzņēmumi, kam ir tā sauktie “SOA” sertifikāti.
- 13 Šie sertifikāti atbilst kvalifikācijas kategorijām atkarībā no attiecīgo būvdarbu veida un klasēm, turklāt pēdējās minētās nosaka, uz kādas vērtības publisko iepirkumu līgumiem šis sertifikāts ļauj pretendēt.
- 14 Minētos sertifikātus izsniedz kvalifikācijas iestādes, *società organismi di attestazione*, kuru uzdevums ir apliecināt, it īpaši, ka ikviens sertificētais uzņēmums atbilst vairākiem vispārīgiem, ekonomiskiem, finanšu, kā arī tehniskiem un organizatoriskiem kritērijiem, kuri tiek uzskatīti par vajadzīgiem publisko būvdarbu veikšanai.
- 15 No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka atbilstošas ekonomiskās un finansiālās iespējas tiek pierādītas, it īpaši, norādot to realizēto būvdarbu apgrozījumu, kuru vērtība ir vienāda vai pārsniedz 100 % no prasīto kvalifikāciju summām dažādās kategorijās. Saistībā ar tehnisko atbilstību tiek prasīts, lai attiecībā uz katru kategoriju, par kuru ir iesniegts kvalifikācijas pieteikums, tostarp tiktu pierādīta, pirmkārt, būvdarbu, kuru vērtība ir vienāda vai lielāka par 90 % no summas, kas ir prasīta šajā klasē, izpilde un, otrkārt, viena, divu vai trīs būvprojektu, kuru vērtība ir vienāda vai lielāka par attiecīgi 40 %, 55 % vai 65 % no minētās summas, realizācija.
- 16 2006. gada 12. aprīļa Lēģislatīvā dekrēta Nr. 163 par būvdarbu, pakalpojumu un piegādes publiskā iepirkuma līgumu kodeksu, ar kuru tiek piemērotas Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK (*decreto legislativo n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE*; 2006. gada 2. maija *GURI* Nr. 100 parastais pielikums), kurā grozījumi izdarīti ar 2008. gada 11. septembra Lēģislatīvo dekrētu Nr. 152 (2008. gada 2. oktobra *GURI* Nr. 231 parastais pielikums; turpmāk tekstā – “Lēģislatīvais dekrēts Nr. 163/2006”), 49. pantā ir noteikts:

“1. Pretendents vai nu viens pats, vai kā uzņēmumu grupas dalībnieks, vai arī kā grupas loceklis atbilstoši 34. pantam saistībā ar konkrētu būvdarbu, pakalpojumu vai piegādes publiskā iepirkuma procedūru var izpildīt prasību saistībā ar ekonomiskajiem, finanšu, tehniskajiem un organizatoriskajiem kritērijiem, t.i., iegūt SOA sertifikātu, izmantojot citas personas atbilstību šiem kritērijiem vai citas personas SOA sertifikātu.

[..]

6. Saistībā ar būvdarbiem pretendents attiecībā uz ikvienu kvalifikācijas kategoriju var izmantot tikai viena papildu uzņēmuma iespējas. Iepirkuma vērtības vai pakalpojumu specifiskā rakstura dēļ iepirkuma procedūrā [..] var ļaut izmantot vairāku papildu uzņēmumu iespējas.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 17 *Provincia di Fermo* uzsāka konkursa procedūru ceļa modernizēšanas un paplašināšanas būvdarbu publiskajam iepirkumam, kura paredzamā vērtība pārsniedz atbilstīgo robežvērtību Direktīvas 2004/18 piemērošanai, kā ir noteikts tās 7. pantā. Šajā procedūrā pretendentiem tika prasīts pierādīt to tehniskās un profesionālās iespējas, iesniedzot SOA sertifikātu, kas atbilst būvdarbu, kuri ir iepirkuma līguma priekšmets, veidam un vērtībai.
- 18 *RTI*, kuru veido *Swm* un *Mannocchi Luigino DI*, ar *Swm* starpniecību piedalījās minētajā procedūrā. Lai izpildītu prasību attiecībā uz vajadzīgo SOA sertifikācijas klasi, *Swm* izmantoja divu trešo uzņēmumu SOA sertifikātus.
- 19 Ar 2011. gada 2. augusta lēmumu, ņemot vērā Legīslatīvā dekrēta Nr. 163/2006 49. panta 6. punktā ietvertu vispārējo aizliegumu izmantot vairāku uzņēmumu iespējas attiecībā uz vienu un to pašu kvalifikācijas kategoriju, *RTI* tika liegta dalība konkursa procedūrā.
- 20 Šis lēmums tika pārsūdzēts *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Markes reģionālā Administratīvā tiesa).
- 21 Tā ir norādījusi uz dažiem nolēmumiem, kurus šajā jomā ir pieņēmusi *Consiglio di Stato* (Valsts padome). Pēdējā minētā tiesa esot atzinusi, ka, pirmkārt, minētais aizliegums nav piemērojams attiecībā uz uzņēmumiem, kuri pieder pie *RTI*, ja šī pēdējā pati ir kandidāte vai pretendente. Šis lēmums esot pamatots ar tiesību izmantot trešo juridisko personu iespējas *ratio legis*, proti, sekmēt pēc iespējas plašāku uzņēmumu dalību publiskā iepirkuma procedūrās. Otrkārt, *Consiglio di Stato* esot arī atzinusi, ka pretendents, lai iegūtu attiecīgajam iepirkumam vajadzīgo klasi, nevar vienlaicīgi izmantot savu un trešo juridisko personu SOA sertifikātus. Šis lēmums esot pamatots ar Savienības tiesiskā regulējuma par publiskajiem iepirkumiem mērķi, saskaņā ar kuru lielāka konkurence ir priekšnoteikums pēc iespējas efektīvākai un drošākai publisko iepirkumu līgumu realizācijai.
- 22 Šajā kontekstā *Tribunale Amministrativo regionale per le Marche* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai Direktīvas [2004/18] 47. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas principā nepieļauj tādu dalībvalsts [tiesību normu] kā to, kas ir ietverta Legīslatīvā dekrēta Nr. 163/2006 49. panta 6. punktā, kurā, izņemot īpašus gadījumus, [komersantiem, kas piedalās būvdarbu publiskā iepirkuma procedūrā,] ir aizliegts izmantot vairāku papildu uzņēmumu [iespējas] attiecībā uz katru kvalifikācijas kategoriju, [izņemot gadījumu, kad] iepirkuma vērtības vai pakalpojumu specifiskā rakstura dēļ iepirkuma procedūrā var tikt ļauts izmantot vairāku papildu uzņēmumu [iespējas] [?]”

Par prejudiciālo jautājumu

- 23 Vispirms ir jānorāda, ka valsts tiesību norma, uz kuru attiecas prejudiciālais jautājums, ir piemērojama gan attiecībā uz ekonomiskā un finanšu stāvokļa kritērijiem, gan arī tehnisko un organizatorisko iespēju kritērijiem. Direktīvas 2004/18 47. panta 2. punkts, kas ir vienīgā šīs direktīvas tiesību norma, kura ir minēta prejudiciālajā jautājumā, attiecas tikai uz komersantu, kas piedalās publiskā iepirkuma procedūrā, ekonomisko un finanšu stāvokli, turpretim šīs direktīvas 48. pantā, kas attiecas uz šo komersantu tehniskajām un/vai profesionālajām iespējām, ir ietverts 3. punkts, kura saturs būtībā ir tāds pats kā minētā 47. panta 2. punkta saturs.

- 24 Tas, ka valsts tiesa formāli prejudiciālo jautājumu ir formulējusi, atsaucoties [tikai] uz noteiktām Savienības tiesību normām, neliedz Tiesai sniegt šai tiesai visus interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izspriežot iztiesājamo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā uz tiem ir vai nav atsaukusies (šajā ziņā skat. 2012. gada 22. marta spriedumu lietā C-248/11 *Nilas* u.c., 31. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 25 Līdz ar to ir jāuzskata, ka iesniedzējtiesa ar savu jautājumu būtībā vaicā, vai Direktīvas 2004/18 47. panta 2. punkts un 48. panta 3. punkts ir interpretējami tādējādi, ka tie principā nepieļauj tādu valsts tiesību normu kā to, uz ko attiecas pamatlieta, ar kuru vispārēja noteikuma veidā komersantiem, kas piedalās būvdarbu publiskā iepirkuma procedūrā, tiek aizliegts attiecībā uz vienu un to pašu kvalifikācijas kategoriju izmantot vairāku uzņēmumu iespējas.
- 26 Saskaņā ar Direktīvas 2004/18 44. panta 1. punktu līgumslēdzējai iestādei ir jāpārbauda kandidātu vai pretendentu atbilstība saskaņā ar šīs direktīvas 47.–52. pantā minētajiem kritērijiem.
- 27 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, pirmkārt, minētā 47. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir paredzēts, ka līgumslēdzēja iestāde var kandidātiem un pretendentiem prasīt it īpaši pierādīt to ekonomisko un finanšu stāvokli, iesniedzot izziņu par kopējo apgrozījumu, kā arī par apgrozījumu konkrētā līguma jomā attiecībā uz ne vairāk kā trim iepriekšējiem finanšu gadiem, par kuriem ir pieejami dati. Otrkārt, attiecībā uz 48. pantu ir jānorāda, ka tā 2. punkta a) apakšpunkta i) punktā ir noteikts, ka komersantiem var tikt prasīts pierādīt to tehniskās iespējas, iesniedzot iepriekšējo piecu gadu laikā veikto būvdarbu uzskaitījumu.
- 28 Saskaņā ar Direktīvas 2004/18 44. panta 2. punkta pirmo daļu līgumslēdzēja iestāde var prasīt kandidātu un pretendentu atbilstību minimālajiem ekonomisko un finanšu iespēju, kā arī tehnisko un profesionālo iespēju līmeņiem atbilstīgi šīs direktīvas 47. un 48. pantam.
- 29 Šajā nolūkā šai līgumslēdzējai iestādei ir jāņem vērā Direktīvas 2004/18 47. panta 2. punktā un 48. panta 3. punktā ikvienam komersantam atzītās tiesības konkrēta līguma vajadzībām izmantot citu juridisko personu iespējas neatkarīgi no tā, kāds ir to starpā pastāvošo saistību tiesiskais raksturs, ja vien komersants līgumslēdzējai iestādei pierāda, ka tā rīcībā būs šī līguma izpildei vajadzīgie resursi.
- 30 Šajā ziņā ir jānorāda, kā tas ir darīts ģenerāladvokāta secinājumu 18. punktā, ka sistemātisks daudzskaitļa formas lietojums šajās tiesību normās norāda, ka tās principā neliedz kandidātiem vai pretendentiem, lai pierādītu, ka tie izpildīs minimālo iespēju līmeni, izmantot vairāku trešo juridisko personu iespējas. Šajās tiesību normās vēl jo vairāk nav paredzēts principiāls aizliegums kandidātam vai pretendentam, lai izpildītu līgumslēdzējas iestādes noteiktos kritērijus, papildus savām iespējām izmantot viena vai vairāku trešo juridisko personu iespējas.
- 31 Šis secinājums pamatojas uz vairākām Direktīvas 2004/18 tiesību normām. Tās 48. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir minēta tehniķu vai tehnisko struktūru izmantošana, nešķirojot, vai tie ir vai nav tieši saistīti ar konkrētā komersanta uzņēmumu, ja vien uzņēmējs tos var piesaistīt būves realizācijai. Minētā 2. punkta h) apakšpunktā turklāt ir norādīts uz darbarīkiem, ražotnēm un tehnisko aprīkojumu, kas uzņēmējam būs pieejams, lai izpildītu līgumu, neierobežojot juridisko personu, kuras sniegs šos līdzekļus, skaitu. Tāpat arī ar šīs direktīvas 4. panta 2. punktu publisko iepirkumu procedūrās ir ticis atļauts piedalīties komersantu grupām, neparedzot ierobežojumus attiecībā uz iespēju apvienošanu, gluži kā minētās direktīvas 25. pantā ir paredzēta apakšuzņēmumu piesaistīšana, neminot šajā ziņā ierobežojumus.
- 32 Visbeidzot Tiesa ir skaidri norādījusi uz komersanta tiesībām līguma realizācijai papildus saviem resursiem eventuāli izmantot vienai vai vairākām citām juridiskajām personām piederošus resursus (šajā ziņā skat. 1999. gada 2. decembra spriedumu lietā C-176/98 *Holst Italia*, *Recueil*, I-8607. lpp., 26. un 27. punkts, kā arī 2004. gada 18. marta spriedumu lietā C-314/01 *Siemens* un *ARGE Telekom*, *Recueil*, I-2549. lpp., 43. punkts).

- 33 Tātad ir jāuzskata, ka Direktīva 2004/18 pieļauj vairāku komersantu iespēju apvienošanu, lai izpildītu līgumslēdzēja iestādes noteiktās minimālās prasības attiecībā uz iespējām, ja šī iestāde ir saņēmusi pierādījumus, ka kandidātam vai pretendētam, kas atsaucas uz vienu vai vairāku citu juridisko personu iespējām, pēdējo minēto resursi, kuri ir vajadzīgi līguma realizācijai, faktiski būs pieejami.
- 34 Šāda interpretācija atbilst publisko iepirkumu jomā pieņemto direktīvu izvirzītajam mērķim ne tikai komersantu, bet arī līgumslēdzēju iestāžu interesēs radīt šajā jomā pēc iespējas lielāku konkurenci (šajā ziņā skat. 2009. gada 23. decembra spriedumu lietā C-305/08 *CoNISMa*, Krājums, I-12129. lpp., 37. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt, kā ir norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 33. un 37. punktā, tā arī var veicināt mazo un vidējo uzņēmumu iesaistīšanos publisko iepirkumu tirgū, kas arī ir Direktīvas 2004/18 mērķis, uz ko norāda tās preambulas 32. apsvērums.
- 35 Protams, nevar tikt noliegts, ka ir būvdarbi, kuriem piemīt īpatnības, kuras prasa noteiktas iespējas, ko nevar iegūt, apkopojot mazākas vairāku komersantu iespējas. Šādā gadījumā līgumslēdzēja iestāde atbilstoši Direktīvas 2004/18 44. panta 2. punkta otrajai daļai var pamatoti prasīt, lai attiecīgo minimālo iespēju līmeni sasniegtu viens komersants vai, attiecīgā gadījumā, tiktu izmantotas ierobežota komersantu skaita iespējas, ciktāl šī prasība ir saistīta un samērīga ar attiecīgā iepirkuma līguma priekšmetu.
- 36 Tomēr, tā kā šis gadījums ir izņēmuma gadījums, Direktīva 2004/18 nepieļauj, ka minētā prasība valsts tiesībās tiek pārvērsta par vispārēju noteikumu, kā tas ir noticis saistībā ar tādu tiesību normu kā Lēģislatīvā dekrēta Nr. 163/2006 49. panta 6. punkts.
- 37 Apstāklim, ka šajā gadījumā komersanta iespēju līmeņa novērtējums attiecībā uz būvdarbu publisko iepirkumu līgumu vērtību, uz kuriem šis komersants var pretendēt, tiek veikts iepriekš vispārīgi, piemērojot valsts sertifikācijas sistēmu vai ar reģistrāciju sarakstos, šajā ziņā nav nozīmes. Faktiski dalībvalstis tām Direktīvas 2004/18 52. pantā piešķirto iespēju paredzēt šādu sistēmu drīkst īstenot, tikai ievērojot citas šīs direktīvas tiesību normas, it īpaši tās 44. panta 2. punktu, 47. panta 2. punktu un 48. panta 3. punktu.
- 38 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2004/18 47. panta 2. punkts un 48. panta 3. punkts, skatot tos kopā ar šīs direktīvas 44. panta 2. punktu, ir interpretējami tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesību normu kā to, uz ko attiecas pamatlieta, ar kuru vispārēja noteikuma veidā komersantiem, kas piedalās būvdarbu publiskā iepirkuma procedūrā, tiek aizliegts attiecībā uz vienu un to pašu kvalifikācijas kategoriju izmantot vairāku uzņēmumu iespējas.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 39 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu [būvdarbu, piegādes un pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu] slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, 47. panta 2. punkts un 48. panta 3. punkts, skatot tos kopā ar šīs direktīvas 44. panta 2. punktu, ir interpretējami tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesību normu kā to, uz ko attiecas pamatlieta, ar kuru vispārēja noteikuma veidā komersantiem, kas piedalās būvdarbu publiskā iepirkuma procedūrā, tiek aizliegts attiecībā uz vienu un to pašu kvalifikācijas kategoriju izmantot vairāku uzņēmumu iespējas.

[Paraksti]